

Helsingin nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti

Vaikuttamisjärjestelmän kuvaus

Nuorten vaikuttamisjärjestelmän läpileikkaavia periaatteita ovat osallisuuden ja vaikuttamisen taitojen oppiminen, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, toisten hyväksi toimiminen, alueellisuus ja yhdessä tekeminen sekä osallistumisen monimuotoisuus.

Nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti auttaa kaikkia nuoria tekemään vaikuttavia tekoja yhteisönsä hyväksi ja se myös lisää nuorten luottamusta Helsingin tulevaisuuteen asuinpaikkana. Ruuti toimii kaikille nuorille osallisuuden ja vaikuttamisen oppimisympäristönä, jossa on mahdollista harjoitella ja hankkia osallisuuden, vaikuttamisen ja yhteisöllisyyden rakentamisen taitoja. Ruudissa on helppoa toimia. Ruuti myös mahdollistaa helsinkiläisten nuorten vaikuttajien verkostoitumisen, vahvistaen kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Ruudin neljä toimintamuotoa

1. Omaehtoisen toiminnan tukeminen: avustukset ja aloiteoikeus

Nuorten osallisuus toteutuu kaupungissa monin eri tavoin ja keskeinen niistä on nuorten omien ideoiden ja toiminnan syntyminen ja näiden tukeminen.

Nuorten omaehtoinen toiminta on monimuotoista ja muuttuvaa. Se on toimintaa nuorten järjestöissä, omassa naapurustossa ja yhteisöissä sekä julkisissa ja kaupallisissa tiloissa. Se on toimintaa kaveripiirissä tai kansalais- ja kaupunkiliikkeissä.

Yhä isompi osa nuorten omaehtoisesta toiminnasta tapahtuu kansalliset rajat ylittävissä virtuaalisissa ympäristöissä. Nuorten omaehtoiseen toimintaan kuuluvat myös elämäntavalliset valinnat ja niiden näkyväksi tekeminen. Omaehtoinen toiminta rikastaa ja monipuolistaa kaupungin tarjontaa.

Nuorten vaikuttamisjärjestelmän tehtävänä on lisätä vuoropuhelua nuorten ja kaupungin välillä, jotta nuorten omaehtoinen toiminta mahdollistuu. Nuorten omaehtoista toimintaa tuetaan neuvonnan ja ohjauksen keinoin sekä projektiavustuksilla.

Nuorten aloiteoikeuden avulla 13–17-vuotiaat helsinkiläiset nuoret voivat tehdä aloitteita tärkeiksi katsomissaan ja kaupungin toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Aloite tehdään kaupungin verkkosivustolla, mistä löytyvät ohjeet aloitteen tekemiseen.

Kaupunginhallituksen tulee esittää kaupunginvaltuuston tietoon kahdesti vuodessa nuorten aloitteet, niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet sekä nuorisoneuvoston antama lausunto.

Aloiteprosessia kehitetään jatkossa nykyistä sujuvammaksi ja helpommin seurattavaksi. Aloitteisiin vastaamisen tapaa muutetaan nuorisolähtöisemmäksi ja vuorovaikutteisemmäksi.

2. Edustuksellinen toiminta: Helsingin nuorisoneuvosto sekä oppilas- ja opiskelijakunnat

Helsingin nuorisoneuvoston asettaa kaupunginhallitus aina neuvoston kauden alkaessa. Nuorisoneuvoston tehtävänä on edistää ja tukea nuorten äänen kuulumista, nuorten osallisuutta ja nuorten toiminnan vaikuttavuutta kaupungissa ja kaupungin eri toimialojen toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja seurannassa.

Vuosille 2018 ja 2019 asettavan nuorisoneuvoston toimikausi on kalenterivuosi. Vuonna 2018 nuorisoneuvoston jäsenmäärä on 20 jäsentä.

Nuorisoneuvoston vaaleissa äänioikeus 13 -17 -vuotiailla nuorilla ja oikeus asettua ehdolle nuorilla, jotka ovat täyttäneet 13 vuotta, mutta eivät 18 vuotta ennen kuin kulloinkin valittavan nuorisoneuvoston toimikausi alkaa, ja että

Nuorisoneuvoston jäsenmäärä on vuodesta 2019 alkaen 30 jäsentä, ja että

Nuorisoneuvoston toimikausi on 1.1.2020 lukien kaksi vuotta.

Nuorisoneuvostoon valitaan vuodelle 2019 valittavasta neuvostosta alkaen 30 varsinaista jäsentä.

Vaaleissa ehdokkaaksi voivat asettua ja äänestää 13–17 vuotiaat helsinkiläiset nuoret. Edellytyksenä 17 vuotiaiden osalta on, että he eivät täytä 18 vuotta ennen nuorisoneuvoston toimikauden alkua, eli vaalia seuraavan vuoden alkua. Nuorisoneuvostoon valitut jäsenet voivat toimia neuvostossa toimikausina 2018 ja 2019 toimikauden loppuun saakka, vaikka he täyttäisivät 18 vuotta kautensa aikana.

Nuorisoneuvoston toimintakausi on vuodesta 2020 alkaen kaksi vuotta. Nuorisoneuvostoon valitut voivat toimia neuvostossa toimikauden loppuun saakka, vaikka he täyttäisivät 19 vuotta kautensa aikana.

Pormestari ja apulaispormestarit tapaavat nuorisoneuvoston jäsenet vähintään kaksi kertaa vuodessa. Apulaispormestari myös toimii yhteyshenkilönä oman lautakuntansa ja nuorisoneuvoston välillä.

Nuorisoneuvoston vaikuttamisen mahdollisuuksia lisätään ja parannetaan kaupungin kaikessa toiminnassa ja toimitelmissä.

Neuvostossa toimii neljä toimialaryhmää, joiden koolle kutumisesta ja työskentelyn tuesta vastaa kukin toimialajohtaja.

Kaikissa kaupungin kouluissa on toimiva oppilas- ja opiskelijakunta. Oppilaskunta on yhtä kuin kaikki koulun oppilaat. Oppilas- ja opiskelijakunnat vaikuttavat koulussa kouluviihtyvyyteen ja hyvään oppimiseen ja työskentelevät yhteistyössä koulun henkilöstön kanssa.

Oppilaskunnan hallitus on demokraattisesti valittu toimielin, joka edustaa kaikkia koulun oppilaita. Hallitus johtaa oppilaskunnan toimintaa, jonka toteuttamiseen otetaan kaikki mukaan. Kaikki oppilaat ovat oppilaskunnan ja kouluyhteisön yhtä tärkeitä jäseniä, ja jokaisella on oikeus vaikuttaa asioihin koulussa.

Oppilas- ja opiskelijakunnan kautta oppilaiden ja opiskelijoiden on mahdollista saada äänensä kuuluviin heitä koskevissa asioissa ja vaikuttaa kouluyhteisön kehittämiseen. Oppilas- ja opiskelijakunta edistää niin oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä kuin vuorovaikutusta ja yhteistyötä kaikkien kouluyhteisön jäsenten välillä. Oppilas- ja

opiskelijakunnat osallistuvat kaupungin nuorten vaikuttamisjärjestelmän toimintaan ja hyödyntävät sen mahdollisuuksia osallisuuden oppimisympäristönä.

3. Osallistuva budjetointi ja yhteiskehittäminen

Ruuti-järjestelmässä osallistuvan budjetoinnin alaikäraja on 12 vuotta.

Nuorisopalvelukokonaisuudessa alueellinen nuorten osallistuva budjetointi, RuutiBudjetti, on laajentunut koko kaupungin kattavaksi toimintamuodoksi. Kaskossa on ollut käytössä koulujen ja oppilaitosten osallistava suunnittelumalli Ruuti-raha. Lisäksi kaupungissa on käytössä osallisuusmallin mukainen osallistuva budjetointi.

Tavoitteena on kehittää osallistuvaan budjetointiin helsinkiläisen nuoren näkökulmasta yksi selkeä ja loogisesti etenevä prosessi. Nuorten osallistuva budjetointi on pedagogiselta ajattelultaan yhtenäinen malli, joka huomioi alueellisen osallistumisen lisäksi nuorille avautuvat kaupunkitason mahdollisuudet.

Nuorten osallisuuden mahdollistaminen on kaupungin kaikkien toimialojen yhteinen tehtävä. Nuorten aloitteet ja erilaisissa tapahtumissa esille tulleet kannanotot ja toivomukset koskettavat varsin tasapuolisesti kaikkien toimialojen työtä. Myös nuorten monimuotoisen omaehtoisen toiminnan tukeminen edellyttää osaamista, myönteistä asennetta sekä toimivia rakenteita ja vuoropuhelua kaikilla toimialoilla.

Koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmien tavoitteena on, että nuoret saavat kokemuksia myös koulun ulkopuolella tapahtuvasta vaikuttamistoiminnasta.

Opetussuunnitelman tavoite on yhteneväinen Ruudin toimintojen ja tavoitteiden kanssa ja parhaimmillaan Ruuti tarjoaa yhteistyömuotoja, verkostoja ja osaamista tämän tavoitteen toteutumiseksi.

Sekä kaupungin osallisuusmallin että nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin toteutumisen edellytyksenä on motivoitunut ja osaava henkilöstö. Yhteiskehittämisen menetelmä- ja prosessiosaamista tulee vahvistaa kaupunkitasolla, samoin kuin dialogista osaamista.

Ruuti-vaikuttamisjärjestelmä tuottaa koulutusta ja materiaalia nuorten lisäksi eri henkilöstöryhmille kuten opettajille, nuorisotyöntekijöille ja virkamiehille. Henkilöstölle tuotetaan Ruuti-käsikirja ja menetelmäopas.

4. Tapahtumat

Tapahtumien tarkoitus on edistää nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen taitojen oppimista sekä vuorovaikutusta kaupunkiorganisaation, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Tapahtumat tukevat osaltaan myös nuorten omaehtoisen toiminnan ideointia, suunnittelua ja toteuttamista. Tapahtumien tarkempi sisältö ja ajankohdat päätetään vuosittain Ruuti-toimintasuunnitelmassa.

Ruuti-järjestelmän johtaminen ja tavoitteiden toteutumisen seuranta

Nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudille laaditaan vuosittainen toimintasuunnitelma, joka hyväksytään kaupungin uuden osallisuusmallin mukaisissa rakenteissa ja toimielimissä. Toimintasuunnitelma pitää sisällään tarkemmat kuvaukset vuosittaisista toimintamuodoista, tapahtumista, vastuista ja aikatauluista.

Ruuti-järjestelmän koordinaatio- ja kehittämisvastuu kuuluu ensisijaisesti kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle, tiivistä yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Toimialat

sopivat käytännön vetovastuista keskenään, ja tarkistavat tehtäväjakoja vuosittaisen toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Ruuti-järjestelmä on osa kaupungin osallisuusjärjestelmää ja sen toteuttamiseen osallistuvat kaikki toimialat.

Ruuti-järjestelmän laajempi arviointi toteutetaan kerran strategiakaudessa, seuraavan kerran vuonna 2020.